

M.p. poniedziałek 13 sierpnia 1945 r.

Rok II. Nr. 168 (444)

OGŁOSZENIE KAPITULACJI JAPONII

OCZEKIWANE DZISZ POŁUDNIU

Londyn 13.VIII. Odpowiedz Japonii na ostatnią notę czterech mocarstw w sprawie kapitulacji do dzisiejszego rana nie nadeszła. W ministerstwach spraw zagranicznych W. Brytanii, St. Zjednoczonych, Chin i Rosji oraz państw neutralnych, pośredniczących w rokowaniach - trwały oazonoone dyżury. Szwajcaria ogłosiła oficjalnie, że do godz. 2.30 nad ranem nie otrzymano z Tokio żadnych nowych wiadomości. Natomiast krótkofalowa stacja w Genewie otrzymała nad ranem depeszę następującej treści nadaną z Tokio: "Ważna wiadomość dotychczas nie nadeszła, oczekiwać jej należy nad ranem. Prosimy o utrzymanie łączności".

Nowy Jork 13.VIII. Dziś rano ogłoszono z Białego Domu, że odpowiedzi japońskiej nie należy oczekiwać wcześniej jak o godzinie 16-ej (czasu palestyńskiego). Natychmiast po nadejściu odpowiedzi nastąpi wymiana zdań między Waszyngtonem, Londynem, Czungkingiem i Moskwą. Ogłoszenie kapitulacji Japonii, w razie pozytywnej odpowiedzi, nastąpi jednocześnie w czterech stolicach, natomiast podpisanie kapitulacji możliwe będzie w ciągu kilku dni. Sekretarz prasowy prezydenta Trumana oświadczył, że kapitulację Japonii przyjmie jeden z dowódców amerykańskich. Przypuszcza się, że będzie nim gen. Mac Arthur, który przyjmie akt kapitulacyjny na pancerniku amerykańskim po zarzuceniu kotwicy w jednym z portów zatoki tokijskiej.

Guam 13.VIII. Wielkie siły floty brytyjskiej i amerykańskiej oczekują wzdłuż wybrzeży Japonii na moment ogłoszenia kapitulacji i rozkaz wypłynięcia do portów. Na Oceanie Indyjskim flota brytyjska przygotowuje się do przejęcia baz na półwyspie Malajskim w szczególności zaś Singapore, gdzie znajduje się około 20 tys. jeńców brytyjskich. Na Pacyfiku i Oceanie Indyjskim znajduje się obecnie cała niemal flota W. Brytanii. Armia amerykańska posiada obecnie na Pacyfiku 3 i 1/2 miliona ludzi.

Przedwczesne uroczystości

Nowy Jork 13.VIII. Dziś w nocy (w/g. czasu europejskiego) rozeszły się w St. Zjednoczonych wiadomości, że ogłoszona już została formalna kapitulacja Japonii. Podała tę wiadomość jedna z agencji prasowych, która jednak wycofała ją po kilku minutach. W międzyczasie wiadomość o kapitulacji ogłoszona została przez wszystkie rozgłośnie amerykańskie. Jednocześnie do redakcji pism nadeszła depesza United Press takiej samej treści. Dyrektor agencji zameldowała jednak władzom śledczym, że wiadomość nie pochodzi od niej i że ktoś nieznanymi włączył się do sieci komunikacyjnej United Press, nadając fałszywą depeszę. Tymczasem w Kanadzie nadano już przemówienie Mackenzie Kinga, przygotowane na ogłoszenie kapitulacji i nagrane na płytę. Nadano też uroczyste audycje w Sidney i Buenos Aires.

Działania wojenne

jeszcze trwają.

Guam 13.VIII. Po raz pierwszy od ogłoszenia oferty kapitulacyjnej Japonii dziś nad ranem wielkie formacje samolotów brytyjskich i amerykańskich z lotniskowców dokonały potężnego nalotu na Japonię. Bombardowano rejon Tokio - szczegóły nie są jeszcze znane. Jednocześnie z baz na Filipinach i Okinawie wystartowały bombowce do nalotów na Japonię. Flota sojuszników nie przeprowadza samodzielnych działań. Jak wynika z komunikatu adm. Nimitza, Japończycy również nie przerywali działań, albowiem w pobliżu wyspy Okuiawa samolot japoński uszkodził torpedą okręt amerykański. Walki lądowe toczą się na Borneo - drobne walki oczyszczające trwają na Filipinach.

Ukrywają prawdę

przed narodem japońskim

Nowy Jork 13.VIII. Wczoraj wieczorem odbyło się pod przewodnictwem cesarza 4-godzinne posiedzenie gabinetu japońskiego po którym nie wydano żadnego komunikatu. Radio Tokio w żadnej z audycji dla kraju nie podało dotychczas wiadomości o ofercie kapitulacyjnej. Natomiast cała prasa wzywa ludność do "zachowania bezwzględnej spokoju i posłuszeństwa cesarzowi w tych najbardziej krytycznych chwilach, jakie zna historia Japonii".

Polacy w Szanghaju

M.p. 13.VIII. W Szanghaju znajduje się spora liczba internowanych obywateli polskich. Jest wśród nich wielu Żydów, którzy wyjechali z Wilna przez Rosję do Japonii. Obecnie wszyscy oni mają perspektywę odzyskania wolności.

Mocarstwo sojusznicze nie dlatego jedynie nie przyjęły warunkowej kapitulacji Japonii i wysunęły kontrpropozycje, że ze względów prestiżowych nie chcą odstąpić od zasad kapitulacji bezwarunkowej, ustalonych na konferencjach w Kairze (listopad 1943 r.) i Poczdamie. Różnica między propozycjami japońskimi a kontrpropozycjami

sojuszniczymi dotyczy przyszłej pozycji Mikada. Japończycy chcą, aby pozostał on najwyższym autorytetem na wewnątrz państwa. Sojusznicy natomiast - a w szczególności Amerykanie, którzy te propozycje opracowali i którzy mają głos decydujący - chcą cesarza poddać swej kontroli.

Jest to pewnego rodzaju kompromis między bezwarunkową a warunkową kapitulacją, podjętymi wymogami życia. Przez zachowanie reżimu cesarskiego w Japonii - najstarszego ustroju istniejącego obecnie na świecie, można uchronić ten kraj przed zakamaniem wewnętrznym. O tym zaś, że takie zakamanie jest nie tylko klęską dla narodu, którego ono dotyka, ale że jest również niezmiernie trudnym do rozwiązania problemem dla mocarstw, które je powodują, dowodzi przykład niemiecki. Nikt nie jest tak naiwny aby sądzić, że Japonia, w której do dziś przetrwały formy feudalizmu, liczącego kilka tysięcy lat - jest nagle gotowa do przyjęcia ustroju opartego na wzorach demokracji anglosaskich. Wszyscy rozumieją że jeżeli nastąpi nagłe zakamanie się tradycyjnego ustroju japońskiego, to jego następcą nie będzie demokracja, ale chaos, po którym przyjdzie może tylko jakaś nowa forma totalizmu, prawdopodobnie oparta na wzorach sowieckich.

Za utrzymaniem cesarza przemawiają też względy wojskowe; tylko on może dać armii japońskiej, rozsiaranej po bezmiernych obszarach całej wschodniej i południowej Azji - rozkaz do poddania się. Bez takiego rozkazu Japończycy waloczyć będą do końca, gdyż są jedynym w świecie narodem dla którego powiedzenie to nie jest frazesem. To kosztowałyby życie jeszcze wielu

Londyn 13.VIII. Chińska armia komunistyczna z prowincji Yenan rozpoczęła marsz w kierunku Mandżurii, aby współdziałać z wojskami sowieckimi względnie przyjąć kapitulację Japończyków. Nastąpiło to wbrew wyraźnemu rozkazowi Czang Kai Szeka, który zakazał komunistom chińskim samodzielnych działań wojskowych.

Sztokholm 13.VIII. Z Moskwy donoszą, że w związku z toczącymi się tam rokowaniami premiera chińskiego Soonga przybyła do Sowietów nieoficjalna delegacja komunistów chińskich.

SOWIETY ŻĄDZĄ KONTROLI NAD BOMBĄ ATOMOWĄ

Sztokholm 13.VIII. Prasa szwedzka donosi, że rząd sowiecki zażąda od W. Brytanii i St. Zjednoczonych utworzenia komisji trzech mocarstw nad wynalazkiem bomby atomowej.

Londyn 13.VIII. Wybitny uczone brytyjski sir James Chadwick, który brał udział w pracach nad wynalezieniem bomby atomowej, oświadczył w Waszyngtonie, że każde państwo po pięcioletnich doświadczeniach może posiadać tajemnicę tego wynalazku pod warunkiem posiadania odpowiednich surowców. Oświadczenie to komentowane jest w ten sposób, że zasady użytkowania energii atomowej są już w ogólnych zarysach znane, natomiast główna trudność polega na opracowaniu metod technicznych. Prof. Chadwick oświadczył ponadto, że użytkowanie wynalazku bomby atomowej dla celów przemysłu wymagać będzie 10 do 15 lat badań.

WOJSKA SOWIECKIE W KOREI

Moskwa 13.VIII. Wojska sowieckie zajęły w północnej Korei dwa ważne porty Rashin i Seishin. W zajęciu ich wzięła udział marynarka sowiecka, która wysadziła desanty na ląd. Trzy armie sowieckie nacierają w głąb Mandżurii. Dziś nie ogłoszono komunikatu o ich działaniach.

tysięcy żołnierzy sojusznicych i tego chce się uniknąć.

Z drugiej strony sojusznicy chcą kontrolować władzę cesarza, gdyż chcą na zawsze obezwładnić Japonię i uniemożliwić jej na przyszłość podjęcie nowej agresji. Ta kontrola, którą sprawować będą w głównej mierze Amerykanie, ma również na celu uniemożliwienie klikom japońskim, które tradycyjnie mają wielki wpływ na politykę, podjęcia nowych intryg. W przyszłości kliki te, czesto wyznające ideologię imperia-listyczną-radykalną, mogłyby szukać porozumienia z Sowietami, aby w ten sposób wziąć rewanż na Anglosasach. Amerykanie już dziś zdają sobie sprawę, że będą mieli z Sowietami poważne konflikty o Chiny. Dlatego muszą być pewni swych wpływów w Japonii, która ewentualnie może być ich wysuniętą bazą w stosunku do kontynentu azjatyckiego.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Bern 13.VIII. Radiostacja szwajcarska w Bernie otrzymała dziś rano zawiadomienie z Tokio aby od godziny 12-ej gotowa była do przyjęcia donoszącej wiadomości.

Sztokholm 13.VIII. Prasa szwedzka donosi, że Bierut, Gsubka, Mikołajczyk i ich towarzysze znajdują się jeszcze w Moskwie. Rozmowy i cel wizyty otożone są nadal zupełną tajemnicą. Przypuszcza się, że jakiś komunikat wydany będzie po zakończeniu rozmów.

Sztokholm 13.VIII. Japoński attache wojskowy w Sztokholmie oświadczył, że tylko bomba atomowa zmusiła Japonię do oferty kapitulacyjnej.